

**Toespraak Vlaams minister
Dirk Van Mechelen
Raad voor de Journalistiek
maandag 2 december 2002**

Mijnheer de voorzitter,
Leden van de Raad,
Dames en heren,

Laat mij toe vooreerst te verwijzen naar de debatten in het Vlaams Parlement bij het prille begin van deze legislatuur. Tijdens de hoorzittingen rond “de deontologie van de media” en “maatregelen ter bevordering van de kwaliteit in de media” stelde één van de sprekers, anno 2000 dus, dat de vraag over deontologie in de media op dat ogenblik meer dan ooit aan de orde was.

Journalisten, deskundigen, hoofdredacteurs, vertegenwoordigers van producenten en omroepen werden uitgenodigd naar het Vlaams parlement en zorgden voor uitermate boeiende discussies.

Drie jaar - en misschien ook een aantal journalistieke incidenten) – later is het debat nog steeds brandend actueel. Een discussie, die telkenmale breed uitgesmeerd wordt wanneer er zich een zgn. “journalistieke uitschuiver” voordoet: er wordt dan heel wat *gepalaverd* en geschreven rond deontologie, journalistieke kwaliteit, opleiding en vorming: kortom de roep om actie en maatregelen ...

Gedurende deze drie jaar is er evenwel discreet maar ook duurzaam verder gewerkt aan de uitvoering van de goedgekeurde resolutie van het Vlaamse Parlement die de sector opriep - in het kader van zelfregulering - zelf over te gaan tot de oprichting van een specifieke ‘Raad voor mediadeontologie’.

Vandaag, kan de 'Raad voor Journalistiek' nu effectief van start gaan.

De geboorte van deze nieuwe 'instelling' was duidelijk geen sinecure. Zowel sommige mediadirecties als een aantal journalisten bleven het er moeilijk mee hebben. De dissidente en kritische stemmen die we konden lezen in diverse media, blijven hiervan een stille getuigenis. Ook hier zal uiteindelijk de geschiedenis oordelen wie het gelijk aan zijn kant heeft.

Maar uiteindelijk is enkel, hét resultaat dat telt! De vele, dikwijls erg onderscheiden partijen konden elkaar vinden in het nieuwe project. Vele muren werden inmiddels gesloopt en het wederzijds begrip groeide. Vandaag is er dan ook reden voor een heildronk om ons geloof in een kwalitatieve samenwerking te bezegelen.

De Vlaamse regering heeft dit zelfregulerend initiatief - waar nodig en gewenst – steeds ondersteund en zich ingespannen om de opstart mede tot een goede einde te brengen. De Raad zal ook blijvend op een jaarlijkse financiële ondersteuning kunnen rekenen, zonder aan de onafhankelijkheid van de werking te raken!

Ik wil ook graag van deze gelegenheid gebruik maken om andermaal te onderstrepen dat de regering het uitermate belangrijk vindt dat ook de openbare omroep zo snel mogelijk de "Rubicom" zal oversteken en volwaardig aan de werkzaamheden van de Raad zal participeren. Maar ook hier is de laatste maanden gelukkig reeds een lange weg afgelegd.

Dames en heren,

ik benadrukte reeds de schijnbare contradictie van de nooit aflatende actualiteit van het debat rond de 'deontologie in de media'. De maatschappelijke en culturele rol die de media dagelijks in de samenleving vervullen, hangt onlosmakelijk samen met het permanente karakter van het monitoren van de media-deontologie.

Het nastreven van het hoogste journalistieke goed, namelijk, correcte berichtgeving en duiding brengen in woord en beeld, blijft echter meer dan ooit de moeite waard. De mate van geloofwaardigheid verhoogt immers – zo tonen sociologische studies aan – niet alleen het vertrouwen van de burger in de media, maar ook en vooral de betrokkenheid van die burger in de samenleving.

De moderne media van vandaag situeren zich echter in een complexe wereld van toenemende convergentie, globalisering, wereldwijde nieuwsgaring, concurrentie, zodat deze principes bijna organisch onder druk staan.

Maar het is goed ons niet te snel neer te leggen bij de soms al te spontaan opwellende kritiek op de zogenaamde 'vercommercialisering' of 'vervlakking' van het media-aanbod. Immers, schieten op de pianist blijkt nog steeds in, en populair kan ook best kwalitatief sterk zijn.

Een gezonde democratie heeft nood aan degelijke journalistiek wars van de verpakking waarin het wordt gepresenteerd. Maar het journalistieke wordingsproces is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle betrokken actoren: van hoofdrolspelers tot figuranten! Redactionele autonomie, deontologisch bewustzijn, kwaliteitsgaranties, 'ethisch ondernemen' zijn maar enkele bouwstenen die beslissend zijn voor de stabiliteit van het geheel!

Ik geloof dan ook rotsvast in dit zelfregulerend initiatief dat zowel in de eigen sector, maar ook daarbuiten, een breed draagvlak heeft gevonden. Ik denk daarbij ook aan de politieke wereld die voor één keer niet toegaf aan *decretitis*, maar ook aan de reacties vanuit het academisch milieu.

Het verheugt mij dan ook dat deze raad naast het uitwerken, verfijnen en actualiseren van een deontologische code, vooral een **aanspreekpunt** wil zijn; een **overlegforum**, waar debat mogelijk is over gedragsregels; een bemiddelaar en noodgedwongen ook een klachtenbehandelaar.

Wat dit laatste aspect betreft stel ik wel voor dat we samen nauwkeurig onderzoeken waar thans de onderscheiden bevoegdheden van uw Raad en van de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie moeten worden afgelijnd. Een decreetgevend initiatief kan dan snel volgen.

Daarnaast wil ik in het voorjaar ook de noodzakelijke integratie en harmonisatie van de verschillende toezichtsorganen inzake media in de Vlaamse Gemeenschap bewerkstelligen. Het is mijn bedoeling om de Vlaamse Geschillenraad en de Vlaamse Kijk – en Luisterraad voor radio en televisie onder te brengen in een verbreed en vernieuwd Vlaams Commissariaat voor de Media, dat ook de mediaconcentratie zal opvolgen en ten slotte ook zal fungeren als hét centrale meldpunt, het uniek medialoket.

Deze integratie zal evident gepaard gaan met de nodige versterking – zowel logistiek als financieel - van het Vlaams Commissariaat

Maar, het is misschien wel nuttig duidelijk te stellen dat de ‘Raad voor Journalistiek’ hier niet zal onder ressorteren! Dat is ook nooit de bedoeling geweest!

De Raad voor journalistiek is immers bij uitstek een zelfregulerend initiatief dat zich aldus volkomen onderscheidt van de toezichtsorganen die door de decreetgever werden in het leven geroepen.

Samen werken aan een betere visibiliteit en transparantie is echter wél een mooie uitdaging.

Ik zou dan ook willen besluiten met alle initiatiefnemers en medewerkers veel succes toe te wensen! Het werk mag en kan er nu aankomen.

Ik dank u,